

Az idő arcai

2024/04/12 - 2024/07/13

Az OSZK időszaki kiállítása innovatív és családbarát módon mutatja be az antik és a keresztény kultúra időfelfogását: a kalendáriumok, krónikák, képeslapok és fényképek mellett gyermekek számára is kipróbálható, kézzel fogható és digitális különlegességek várják a látogatókat.

[1]

Az idő arcai című kiállítás innovatív és családbarát módon mutatja be az antik és a keresztény kultúra időfelfogását: a kalendáriumok, krónikák, képeslapok és fényképek mellett gyermekek számára is kipróbálható, kézzel fogható és digitális különlegességek várják a látogatókat, akik egyéb kincsek mellett a páratlan *Pannonhalmi Hóráskönyvvel* és Liszt Ferenc zsebnaptárával is megismerkedhetnek.

A tárlat **2024. április 12-étől július 13-áig, keddtől szombatig 10 és 18 óra között** tekinthető meg (pénztárzárás: kedd-csütörtök 17 óra, péntek-szombat 18 óra).

Olvasójeggyel rendelkező látogatóink ingyenesen nézhetik meg a kiállítást. Olvasójeggyel nem rendelkező látogatóinknak az alábbi jegyárak érvényesek:

Teljes árú jegy: 1200 Ft
Kedvezményes (diák-, nyugdíjas-) jegy: 600 Ft
Családi jegy 4 főre: 3000 Ft
Családi jegy 3 főre: 2500 Ft

Tárlatvezetés (igényelhető): 3000 Ft/csoport
Iskolai csoportok számára a tárlatvezetés ingyenes.
Regisztráció (legkésőbb két héttel a tervezett látogatás előtt): csoportvezetes@oszk.hu [2]

Az egyedülálló kiállítás célja bemutatni ünnepeinket, a hétköznapokból kiemelkedő emléknapjainkat, azok évről évre való megünneplésének fontosságát. Bepillantást enged a régi korok időről alkotott elképzelésébe, és azt is felvillantja, hogy eleink hogyan fürkésztek a jövőt, hogyan gondoltak a hétköznapokra és az ünnepekre.

[3]

Astronomicum Cæsareum

Petrus Apianus asztrológus és Michael Ostendorfer rézműves műve, az Astronomicum Cæsareum is az ureblichlo (bolygó) megjelölését segítő. A táblázatokkal és keretekkel követhető az égitestek mozgása, amelyekből következtetni lehet a fejedelem élet vagy körülményeire. Ez az a horoszkóp a hódoltságkorok napi helyzetét lehet meghatározni.

Apianus egy tudós, a világgeográfus kiadványában a Föld áll, az ismeretlen égitestek pedig körbejáró keringések többé kevésbé körpályákon. Ahol a Föld pályája és a Nap pályája, az égitestek mozgásának egyenlő, ott vannak a hódoltságkorok. A Hold a felszálló hódoltságkoron emelkedik az égitestek köze (Sárkányfej) és a leszálló hódoltságkoron süllyed alá (Sárkányfarok). Az európai asztrológusok ezeknek a pontoknak a napról napra változó helyzetéből a horoszkópot megismerő következtetéseket vontak le. Például ha a Sárkányfejnek az ügyszólet szorodásának a házába mutat, az láthatóvá válik a veríték ellen.

Hungary Mátyás király legutóbbi jédebb, 1445. február 24. születésnapján kiadott horoszkópjának Roka (Capitulum) szorodása van, vajon kellett tartania arról, hogy látszó megromlik? Ez a horoszkóp segít választ adni a kérdésre.

1. Keressek meg az 1400-as évet a táblázat látszóirányú sorában (Radice post Christum). Itt találjuk a csillagjegyet (G), a fok (G) és a sárkány (M) értékeit, ezek közül az első kettőre lesz szükségünk.

2. Forgassuk el a Sárkányfejet (CAPVT) a csillagjegyek legközelebb, 12 részre osztott gyűrűjének bármelyik jelölt kezdőpontjához (G) az S érték szerinti osztással, vagyis csillagjeggyel az óramutató járatával ellentétes irányba!

3. Ezután a fokok egyet bejelölve, harmonikusval számított gyűrűje szerint G fokkal forgassuk tovább a Sárkányfejet, 1400. január 1-én ezen a ponton volt a Sárkányfej.

4. Az 1443-as év kezdéséhez megtalálhatjuk a horoszkóp meggyűzőt a 42-es számon. Adottjuk meg a zsinórtól az a helyet, majd fordítsuk ide a Sárkányfejet, 1442. december 31-én ezen a ponton volt a Sárkányfej.

5. Végül keressek meg a Sárkányfej melletti kis napóraon Mátyás születésnapját, jelöljük meg a zsinórral, majd fordítsuk ide a Sárkányfejet. A Sárkányfarok (CAVDA) helyzete a hódoltságkorok pontján olvashatók le.

7. Find the year 1400 in the AD column of the table (Radice post Christum). Here you will see the zodiac sign (G), the degree (G) and the minute (M), of which you will need the first two numbers.

2. Rotate the Dragon's Head (CAPVT) counterclockwise from the starting point marked with a cross (G) on the outermost band of the 12 zodiac signs to the horoscope sign marked by the value of 5.

3. Then rotate the Dragon's Head by the value of G on the west hand towards the centre, each section of it numbered from 1 to 36, this is the point where it was on 1 January 1400.

4. To find the beginning of the year 1443, locate the number 42 on the outermost yellow band of the disc with the dragon. Mark this spot with the thread and then turn the dragon's head here, on 31 December 1442 the Dragon's Head was on this spot.

5. Finally, on the little calendar next to the Dragon's Head, find Matthias' birthday, mark it with the thread, and then turn the Dragon's Head here. Find the position of the Dragon's Tail (CAVDA) on the opposite side of the circle.

The astronomer Peter Apian and the copper engraver Michael Ostendorfer's Astronomicum Cæsareum also helps to predict the future of rulers. Tables and discs track the movements of the celestial bodies, which can be used to deduce the major questions of princely life. The present disc can be used to determine the daily position of the lunar nodes.

Apian believed in the geocentric model of the universe, namely that the known celestial bodies rotated around the Earth in more or less divergent orbits. Where the Moon's orbit and the Sun's orbit, the ecliptic, intersect, there are the lunar nodes. The Moon rises above the ecliptic at the ascending lunar node (Dragon's Head) and descends at the descending lunar node (Dragon's Tail).

European astrologers have drawn conclusions from the position of these points, which vary from day to day, in order to complement the horoscope. For example, if the Dragon's Tail points at the house of the newborn's ascendant, this can predict vision problems. Based on King Matthias' most commonly known date of birth, 24 February 1443, his horoscope's ascendant is Capricorn (Capitulum). Did he have to worry about slight problems? This disc helps answer the question.

TABULA VERI MOTVS SARCAE DRACO	
Die	Horosk.
1	1443
2	1443
3	1443
4	1443
5	1443
6	1443
7	1443
8	1443
9	1443
10	1443
11	1443
12	1443
13	1443
14	1443
15	1443
16	1443
17	1443
18	1443
19	1443
20	1443
21	1443
22	1443
23	1443
24	1443
25	1443
26	1443
27	1443
28	1443
29	1443
30	1443
31	1443
32	1443
33	1443
34	1443
35	1443
36	1443

Tartalmazt Mátyás király
látszóirányú
születési horoszkópja alapján?

Igen Nem

[6]

A családok számára is élményt nyújtó kiállítás **az idő három aspektusát** ragadja meg, bepillantást engedve az időről való gondolkodásunkba. Az első, *lineáris* térben kronologikusan felépülő művek láthatók: krónikák, régi kalendáriumok, híres emberek határidőnaplói. A *ciklikus* időt bemutató második térben jelenik meg az év és a nap köre. Ezen a helyszínen láthatók az egyházi évhez kapcsolódó szerkönyvek, valamint itt mutatjuk be jeles napjaink egymásra épülését. A harmadik terem a *múló pillanatba* helyezi a látogatót. Egyfajta lelki vezetés során különleges tárgyak és idézetek segítenek megérteni minden pillanat fontosságát, az ezekben rejlő lehetőségeket és értéket.

Mivel az antikvitásban két alakkal, Khronosszal és Kairosszal ábrázolták az időt, a kiállítótérben ez a két alak kíséri a látogatót. **Khronosz** a végtelenül hömpölygő idő megtestesítője, a fiatal **Kairosz** viszont az értékes pillanatnyi időt fejezi ki.

A rohanást, a körforgást és az ünnepi pillanatokat jeleníti meg a kiállítás, amelyben bábfigurától az éggömbig, jóskönyvtől Liszt Ferenc zsebnaptáráig változatos dokumentumokkal és tárgyakkal találkozhatunk, így térképek, fotók, órák, plakátok, mozgóképes és hangzóanyagok egyaránt színesítik a tárlatot.

[7]

[8]

[9]

[10]

Külön erre az alkalomra érkezett Budapestre az 1500 körül készült [Pannonhalmi Hóráskönyv](#) [11], amely *Az idő arcai* egyik kiemelt látványossága. A legrátermettebbek lehetőséget kapnak arra, hogy egy 16. századi csillagászati eszköz segítségével bepillantást nyerjenek az európai asztronómia műhelytitkaiba, míg a saját jövőjük felől érdeklődők a modern technika és a **Fortuna sorsvető könyv** virtuális „házasságának” segítségével pillanatok alatt jósolhatnak maguknak olyan kérdésekben, hogy valaki sok ideig él-e, jó szerencséje lesz-e, gazdag lesz-e valamikor, vagy hogy a következő utazása szerencsés lesz-e.

A látogatók – szintén interaktív elemek segítségével – közelebbi pillantást is vethetnek a kiállított tárgyakra; digitális formában megforgathatják a [zirci Ciszterci Múemlékkönyvtárból](#) [12] kölcsönzött **éggömböt**, amelyen 1250 csillag látható 64 csillagképbe rendezve. A gyerekek feltekerhetik a napkorongot az ég legmagasabb pontjára Szent Iván napjánál, ugyanitt jelképesen tüzet is ugorhatnak, de lehetőség nyílik majd gyönyörű hasonmás imakönyvek lapozgatására is.

A tárlaton a látogatók távcső nélkül is alaposan szemügyre vehetik a **zodiákus tizenkét állatövi jegyét**. Ezeket képeslapként is elküldhetik maguknak a kiállítás fotópontjából, vagy be is pecsételhetik határidőnaplójukba a kiállításhoz készült bélyegző segítségével.

[13]

[14]

[15]

[16]

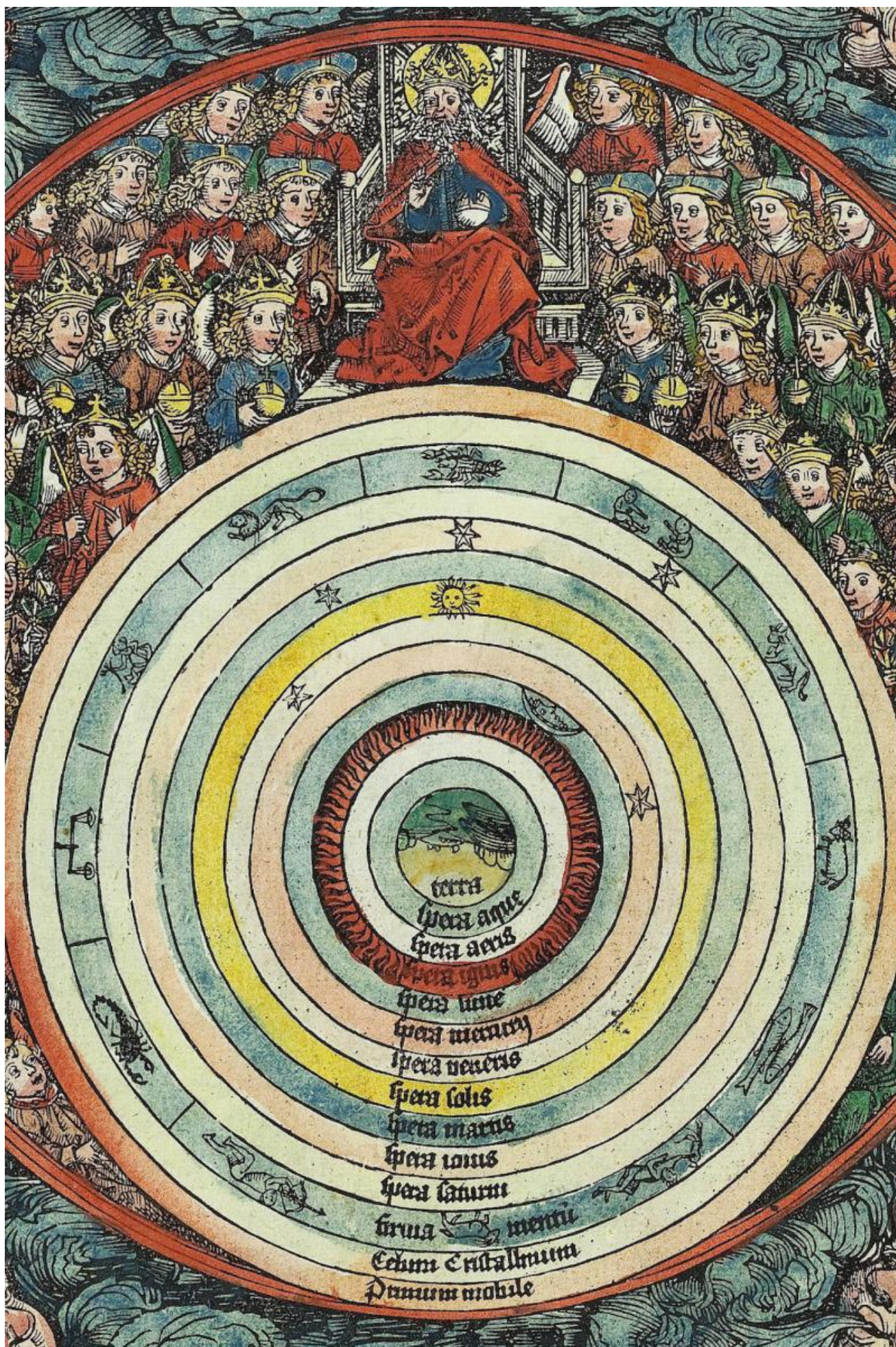
A kiállítás kurátorai:

Túri Klaudia, Varga Bernadett és Szovák Márton,
az OSZK Régi Nyomtatványok Tárának munkatársai.

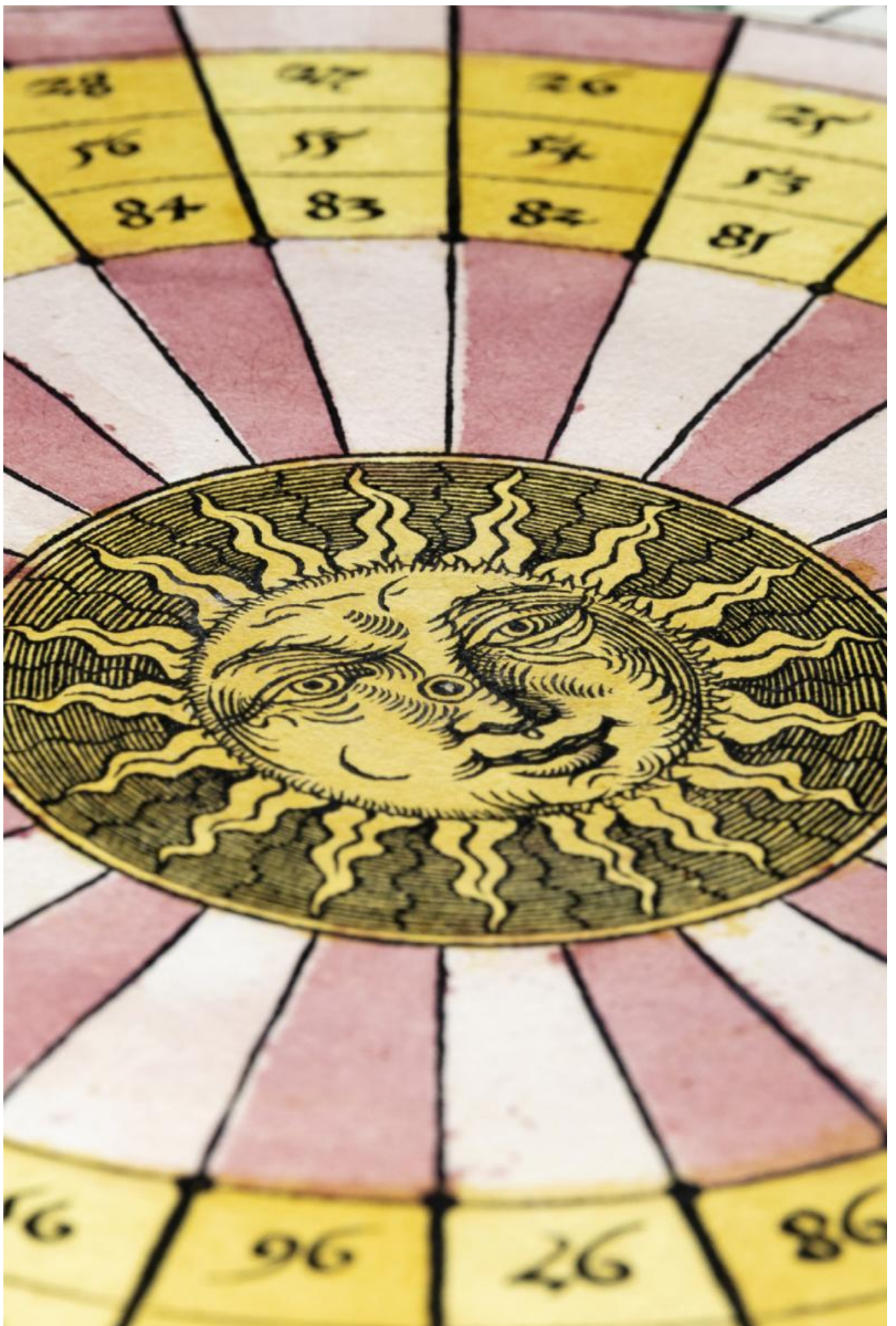
A belsőépítészetért **Gazdag Mária**, az OSZK két korábbi tárlatáért is nemzetközi elismerést aratott tervező, a grafikai munkákért a sokoldalú művész, a Misztrál együttessel frissen Kossuth-díjat kapott **Török Máté** felelt.

[17]

[18]

[19]

[20]

Kapcsolódó tartalom:

OSZK CSEVEJ]: [Az idő arcai. Ne mondd, hogy nincs időd meghallgatni az időről egy csevejt](#) [21]
2024/04/12 - 11:17

Forrás webcím: https://oszk.hu/kiallitasok/az-ido-arcai_240411-0713

Hivatkozások:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/ldo-arcai_kiallitas_240411_slide_1.jpg
- [2] <http://csoportvezetes@oszk.hu>
- [3] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_02.jpg
- [4] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_05.jpg
- [5] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_03.jpg
- [6] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_01.jpg
- [7] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_14.jpg
- [8] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_04.jpg
- [9] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_27.jpg
- [10] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_17.jpg
- [11] <https://konyvtar.osb.hu/hu/hirek/rejtett-kincseink-pannonhalmi-horaskonyv>
- [12] https://oszk.hu/ciszterci_muemlekkonyvtar
- [13] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_20.jpg
- [14] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_21.jpg
- [15] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_29.jpg
- [16] https://oszk.hu/sites/default/files/Az-ido-arcai_kiallitas_OSZK_240411-0713_13.jpg
- [17] https://oszk.hu/sites/default/files/promo_kepek-13_0.jpg
- [18] https://oszk.hu/sites/default/files/promo_kepek-6.jpg
- [19] https://oszk.hu/sites/default/files/promo_kepek-11.jpg
- [20] https://oszk.hu/sites/default/files/promo_kepek-4.jpg
- [21] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2024/04/28/az_ido_arcai_ne_mondd_hogy_nincs_idod_meghallgatni_az_idorol_egy_csevejt_oszk_csevej_s02e13
- [22] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2016>
- [23] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>